

Taternes Landsforenings innspill til Innlandet Fylkeskommune

21.08.2024

Ny framtidig skole- og tilbudsstruktur og alternative opplæringsmodeller i Innlandet

Taterne/Romanifolket er en av Norges fem nasjonale minoriteter. Å tilhøre en nasjonal minoritet innebærer rettigheter til å bevare språk og kultur. En stor del av vår kultur er at vi reiser (en nomadisk livsstil). Det gir også muligheter til å treffe andre i samme kultur, og til å utøve vårt eget språk.

Taterne/Romanifolket har som følge av Rammekonvensjon om beskyttelse av nasjonale minoriteter og minoritetsspråkpakten egne rettigheter. Linker følger:

<https://www.regjeringen.no/nb/tema/urfolk-og-minoriteter/nasjonale-minoriteter/midtspalte/europaradets-rammekonvensjon/europaradets-rammekonvensjon/id2362518/>

<https://www.regjeringen.no/no/tema/urfolk-og-minoriteter/nasjonale-minoriteter/midtspalte/minoritetssprakpakta/id86936/>

Hva handler språkpakten og rammekonvensjonen om?

- Rammekonvensjonen slår fast at religiøse, etniske eller språklige minoriteter har rett til å dyrke sin egen kultur og religion og sitt eget språk.
- Språkpakten inneholder mer detaljerte og omfattende regler om språkrettigheter og om tiltak for å verne og styrke minoritetsspråk på områder som skole, høyere utdanning, medier, helse og omsorg og læremidler.

I artikkel 5 i rammekonvensjonen står følgende:

Partene forplikter seg til å fremme de forutsetninger som er nødvendige for at personer som tilhører nasjonale minoriteter, kan bevare og utvikle sin kultur, samt bevare de grunnleggende bestanddelene av sin identitet, det vil si deres religion, språk, tradisjoner og kulturarv.

Hvem har ansvaret for hvordan disse avtalene følges opp?

Europarådet overvåker hvordan forpliktelsene i rammekonvensjonen og språkpakten følges opp på bakgrunn av rapporter fra de europeiske landene.

Fra Europarådets rådgivende komite til Rammekonvensjonen

I den første uttalelse fra komiteen (2001) finner den at aktuelle skolebøker angivelig vis ikke inneholder tilstrekkelig opplysning om de forskjellige nasjonale minoritetene i Norge, og at vedkommende departement ikke kan gi opplysninger om hvordan situasjonen er med hensyn til dette. Komiteen er av den oppfatning at det er behov for å forbedre overvåkingen av situasjonen med sikte på å rette opp eventuelle svakheter. (pkt. 93) Den finner at utdanningssystemet angivelig vis ikke tar hensyn til reisekulturen til rom og romanifolket på en dekkende måte, og er av den oppfatning at myndighetene bør videreføre arbeidet sitt med å innpasse kulturen og særlige behov som Taterne/ romanifolket har.(pkt. 94)

I læreløftet og ifølge barneombudet har alle barn rett til tilpasset opplæring.

Fordi elever er forskjellige, skal skolen undervise elevene på forskjellige måter.

Læreren har ansvaret for å tilpasse opplæringen slik at den passer for ulike elever.

NOU 2019: 23 (Ny opplæringslov) sier noe om kriterier for fjernundervisning og at det bør vurderes konkret for hvert tilfelle:

«Utvalget mener det i den nye loven bør åpnes for at opplæringen kan gjennomføres som fjernundervisning også i andre tilfeller enn ved opplæring i samisk, finsk, kvensk og opplæring av voksne. Etter utvalgets oppfatning er det ikke hensiktsmessig å angi uttømmende hvilke tilfeller det skal være tillatt med fjernundervisning, da dette bør vurderes konkret. Det kan også forandre seg over tid ettersom den teknologiske utviklingen kan gjøre fjernundervisningen bedre.»

Det har grunnet Covid - 19 vært en kraftig utviklings -og læringskurve for samtlige skoler i Norge angående fjernundervisning til elevene. Vi ber om at om retten til bevaring av egen kultur hensyntas og at fjernundervisning kan tilbys Nasjonale minoriteter med en nomadisk bakgrunn.

Dette er et tema unntatt arbeidet med en fremtidig skole og tilbudsstruktur som Taternes Landsforening ber om at belyses om Norge skal kunne ivareta sine forpliktelser i henhold til gjeldende lover og konvensjoner.

Med hilsen styret i

Taternes Landsforening,